

УДК 005.21:35.073.53:001.891

DOI: <https://doi.org/10.32782/1814-1161/2025-4-17>

Олещенко В.Ю.

кандидат наук з державного управління, доцент кафедри управління
Київського столичного університету імені Бориса Грінченка
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1490-8875>

Марухленко О.В.

доктор наук з державного управління, доцент,
професор кафедри управління
Київського столичного університету імені Бориса Грінченка
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8050-6615>

Панченко А.Г.

кандидат наук з державного управління, доцент,
доцент кафедри управління
Київського столичного університету імені Бориса Грінченка
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4757-0583>

Oleshchenko Veronika

Candidate of Sciences in Public Administration,
Associate Professor of the Department of Management
Borys Grinchenko Kyiv Metropolitan University

Marukhlenko Oksana

Doctor of Sciences in Public Administration,
Associate Professor, Professor of the Department of Management
Borys Grinchenko Kyiv Metropolitan University

Panchenko Alla

Candidate of Sciences in Public Administration,
Docent, Associate Professor of the Department of Management
Borys Grinchenko Kyiv Metropolitan University

EVIDENCE-BASED ПІДХІД ЯК МЕТОДОЛОГІЧНА ОСНОВА СУЧАСНИХ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ У МЕНЕДЖМЕНТІ ТА ПУБЛІЧНОМУ УПРАВЛІННІ

EVIDENCE-BASED APPROACH AS A METHODOLOGICAL BASIS OF MODERN SCIENTIFIC RESEARCH IN MANAGEMENT AND PUBLIC ADMINISTRATION

У статті розглянуто Evidence-Based підхід як методологічну основу сучасних наукових досліджень у галузі менеджменту та публічного управління. Показано його еволюцію від клінічної практики до універсальної управлінської парадигми, що поєднує наукові докази, професійну експертизу та контекстуальні цінності стейкхолдерів. Визначено структурні компоненти доказового підходу, охарактеризовано його етапи та моделі реалізації у сфері менеджменту (EBMgt) і публічної політики (EBP Policy). Розкрито ключові умови ефективності підходу – наявність достовірних емпіричних даних, аналітичних компетенцій управлінців та інституційної підтримки. Виокремлено обмеження, що пов'язані з дефіцитом релевантних доказів, варіативністю соціальних контекстів та ресурсними бар'єрами. Обґрунтовано напрями удосконалення доказового управління – розвиток аналітичної культури, інтеграція науки та практики, створення відкритих баз даних і механізмів оцінювання ефективності політик.

Ключові слова: доказовий підхід, Evidence-Based Practice, менеджмент, публічне управління, методологія, наукові дослідження, управлінські рішення, доказова політика, ефективність, аналітика.

The article explores the Evidence-Based approach as a methodological foundation of contemporary scientific research in management and public administration. It traces the evolution of the concept from its origins in clinical medicine to its transformation into a universal paradigm for evidence-informed decision-making across various applied fields. The study systematizes the structural components of the approach and outlines the

main implementation models used in management (EBMgt) and policymaking (EBP Policy). Special attention is devoted to the integration of the three core pillars – best available research evidence, professional expertise, and stakeholder values – which collectively ensure the validity and contextual relevance of managerial decisions. The article emphasizes the methodological importance of EBP in strengthening transparency, accountability, and analytical rigor within administrative practices. In addition, the paper highlights persistent challenges that limit the effective implementation of the evidence-based paradigm, including the scarcity of consistent and high-quality data, contextual diversity of administrative environments, and insufficient analytical competence among practitioners. The author argues that the development of a full-fledged culture of evidence-based governance requires not only methodological awareness but also institutional support for accumulating, evaluating, and disseminating reliable evidence. The article proposes several directions for improvement: enhancing institutional mechanisms for evidence generation and systematization; promoting analytical literacy, critical thinking, and data-driven reasoning among managers and public officials; fostering sustained collaboration between academic research, public administration, and managerial practice; and expanding open-access evidence platforms to ensure inclusiveness and transparency. These measures are expected to facilitate more informed, balanced, and societally responsive decision-making, thereby improving both the quality of scientific research and the effectiveness of managerial and public governance systems.

Keywords: Evidence-Based Practice, management, public administration, methodology, research, decision-making, evidence-based policy, effectiveness, accountability, analytics.

Постановка проблеми. Сучасний етап розвитку управлінської науки характеризується зростанням вимог до наукової обґрунтованості, прозорості та ефективності рішень у менеджменті й публічному управлінні. У цьому контексті Evidence-Based підхід набуває особливого значення як універсальна методологічна основа сучасних наукових досліджень, спрямована на поєднання теоретичного знання, емпіричних доказів та практичного досвіду. Незважаючи на активне використання EBP у медицині, педагогіці й соціальній сфері, його концептуалізація в галузі управління та публічного адміністрування ще не має достатнього теоретичного опрацювання. Недостатньо дослідженими залишаються питання структури доказового підходу, критерії якості доказів, а також методологічні механізми його інтеграції в наукові дослідження управлінських процесів. Це зумовлює необхідність визначення концептуальних засад Evidence-Based підходу, аналізу його можливостей і обмежень у контексті управлінської науки та розроблення рекомендацій щодо вдосконалення практики доказового управління.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Методологічні та прикладні аспекти доказового підходу (Evidence-Based Practice, EBP) є предметом активного наукового осмислення у світовій науці. Його концептуальні засади були закладені А. Кокрейном [5], який сформулював ідею застосування систематизованих доказів у медичній практиці, започаткувавши рух Evidence-Based Medicine. Подальший розвиток підхід отримав у працях Д. Гаргрівза [8], що доводив доцільність інтеграції доказових досліджень в освітню сферу, та Д. Пфедффера і Р. Саттона [17], котрі адаптували методологію до менеджменту, визначивши її як науково обґрунтовану систему прийняття управлінських рішень (Evidence-Based Management).

У галузі публічного управління методологія доказового формування політики (Evidence-Based Policy) досліджується у працях Б. Хеда [15], Дж. Барона [3], К. Гейда [14] та інших, які розглядають EBP як основу для об'єктивної оцінки ефективнос-

ті державних програм і підвищення якості управлінських рішень.

Попри активний розвиток цієї парадигми в західній науці, у вітчизняному науковому дискурсі доказовий підхід залишається недостатньо вивченим. Українські автори [1] переважно розглядають його через призму удосконалення управлінських процесів, механізмів державного регулювання та оцінювання ефективності політик. Водночас бракує ґрунтовних теоретико-методологічних досліджень, які б визначали EBP як самостійну методологічну основу наукового пізнання в управлінських науках.

Таким чином, актуальним науковим завданням є систематизація теоретичних підходів і розроблення концептуальної моделі Evidence-Based методології у сфері менеджменту та публічного управління, що дозволить поєднати емпіричні дослідження, аналітичні інструменти та ціннісно-орієнтовані аспекти прийняття управлінських рішень.

Метою статті є теоретичне обґрунтування Evidence-Based підходу як методологічної основи сучасних наукових досліджень у галузі менеджменту та публічного управління, визначення його структурних компонентів, можливостей і обмежень застосування, а також окреслення напрямів удосконалення практики доказового управління.

Виклад основних результатів дослідження. Доказовий підхід, відомий як Evidence-Based Practice (далі – EBP), – це стратегічна парадигма, що полягає у свідомому, явному та сумлінному використанні найкращих доступних доказів для інформування професійних рішень [11]. Цей підхід став необхідною реакцією на традиційні клінічні та управлінські практики, які часто ґрунтувалися виключно на особистому досвіді, експертній думці або інституційній традиції, що іноді призводило до неефективних або навіть шкідливих результатів [2].

Історична траєкторія EBP починається у сфері медицини (Evidence-Based Medicine, EBM). Рух EBM, який набув значного поширення у 1970-х роках, був ініційований епідеміологом Арчі Кокрейном, який наполягав на незамінності рандомізова-

них контрольованих досліджень (РКД) як «золотого стандарту» для об'єктивної оцінки ефективності втручань [5]. Критична робота Кокрейна, що ставила під сумнів ефективність навіть широко розповсюджених практик (наприклад, інтенсивних коронарних блоків), створила прецедент для вимоги суворої емпіричної перевірки.

Згодом методологія ЕБР була успішно трансльована в інші прикладні дисципліни, такі як освіта, менеджмент (Evidence-Based Management – EBMgt) та публічне управління (Evidence-Based Policy, EBP Policy). Ця зміна обумовлена зростаючим глобальним тиском на підзвітність та оптимізацію витрат.

Англійський учений і письменник Девід Г. Гаргрівз у своїй лекції 1996 року наголосив, що викладання ще не можна вважати професією, заснованою на наукових дослідженнях. На його думку, якби педагогічна діяльність спиралася на наукові докази так само, як медицина, вона була б значно ефективнішою та змістовнішою. Гаргрівз провів паралель між лікарями, які зобов'язані бути обізнаними з останніми медичними дослідженнями, і вчителями, багато з яких навіть не усвідомлюють важливості наукових знань для своєї практики. Учений підкреслив, що перетворення викладання на доказово обґрунтовану сферу потребує «радикальних змін» у підходах до освітніх досліджень і більш активної участі самих педагогів у їх створенні та впровадженні [8]. На початку 2000-х років з'явилися перші масштабні міжнародні ініціативи, спрямовані на запровадження доказового підходу в освіту. У 2000 році стартувала Програма міжнародного оцінювання учнів (PISA), а у 2001 році – Дослідження прогресу в міжнародній читацькій грамотності (PIRLS). Обидва проекти мали на меті надати об'єктивні, порівняльні дані про якість освіти в різних країнах світу.

Поступово поняття науково обґрунтованих досліджень (scientifically based research, SBR) або “evidence-based practice in education” почало закріплюватися на законодавчому рівні. У США воно вперше з'явилося в «Законі про досконалість читання», а справжнього поширення набуло після ухвалення закону No Child Left Behind (2001), який передбачав державне фінансування освітніх програм, побудованих на емпірично підтверджених результатах. Згодом його змінив Every Student Succeeds Act (2015), що продовжив традицію використання доказів як основи для освітньої політики [9].

В управлінні ресурсами використання доказових методів є спробою подолати ідеологічні та опозиційні розколи, створюючи спільну, науково обґрунтовану основу для дебатів про те, які програми працюють і за яку ціну. Таким чином, ЕБР перетворюється з просто методологічного інструменту на економіко-політичну вимогу для виправдання державних чи корпоративних інвестицій. Управління на основі доказів (Evidence-Based Management – EBMgt) передбачає управлінські рішення та організаційні практики, що базуються на найкращих доступних доказах [17].

ЕБР використовує науковий метод як свою операційну та концептуальну основу. Як і науковий процес, доказовий підхід починається з чіткого визначення питання, яке потребує дослідження. На основі наявних спостережень та даних формулюється гіпотеза (або прогноз) щодо очікуваного результату втручання. Далі слідує систематичний збір даних (доказів) для перевірки цього прогнозу, їх аналіз (часто за допомогою статистичних методів) та винесення висновків [20]. Критичною особливістю, яка підкреслює наукову строгість ЕБР, є її ітеративний та прагматичний характер. Процес не є лінійним: висновки, отримані на основі аналізу, слугують відправною точкою для нових гіпотез, коригування політики або вдосконалення управлінських практик. Це постійне тестування, інтерпретація та перевірка результатів, часто повторювана іншими вченими, що забезпечує кумулятивне зростання довіри до знань [1].

У прикладних сферах, таких як освіта та управління, часто виникає плутанина між програмами, які є заснованими на дослідженнях (Research-Based), та тими, що є доказовими (Evidence-Based). Розуміння цієї різниці є ключовим для прийняття обґрунтованих рішень. Практики, засновані на дослідженнях (Research-Based), – це дослідження, які ґрунтуються на загальних наукових теоріях і використовують існуючі аналізи для їх розробки. Вони є теоретично обґрунтованими, але їхня ефективність для конкретного контексту може бути не доведена [21]. Натомість, доказові практики (Evidence-Based) – це ті, що були емпірично продемонстровані як ефективні через суворе тестування та оцінку. Вони вимагають вищого рівня перевірки, ніж просто теоретична обґрунтованість. Саме ця вимога до доведення ефективності через систематичний та прозорий аналіз попередніх досліджень відрізняє доказовий підхід. Якщо управління чи політика ґрунтуються виключно на теоретичних моделях (Research-Based), існує ризик впровадження рішень, які є логічними на папері, але не дають бажаних результатів у реальному світі. Тому EBMgt та EBP Policy, через їхній фокус на підзвітності, повинні прагнути до статусу “Evidence-Based”, що вимагає вбудованих механізмів оцінки впливу, як-от рандомізовані контрольовані дослідження, для підтвердження результатів [21].

ЕБР – це не диктатура даних, а збалансована інтеграція трьох рівноцінних стовпів, які спільно формують найкраще можливе рішення. Рішення, яке ігнорує будь-який із цих компонентів, є неповним і потенційно хибним [6]:

1. Найкращі Доступні Наукові Докази (Best Research Evidence). Це емпіричний «якір» рішення, що складається з високоякісних досліджень, які забезпечують об'єктивну базу.

2. Професійна Експертиза (Clinical Expertise). Це «вітрила» рішення, що представляють знання, навички та клінічне судження фахівця. Експертиза необхідна для критичної оцінки зовнішніх доказів, розуміння контексту та екстраполяції результатів досліджень, зважаючи на варіації

між досліджуваною популяцією та конкретною ситуацією.

3. Цінності та Обставини Пацієнта/Клієнта/Стейкхолдера (Patient Values and Preferences). Це «вітер у вітрилах», що забезпечує доцільність та прийнятність втручання. Необхідно враховувати культурні міркування, потреби та унікальні обставини цільової групи, оскільки вони можуть конфліктувати з деякими можливими варіантами, навіть якщо вони є емпірично ефективними.

Процеси EBP уніфіковані та циклічні, що відображає науковий підхід до вирішення проблем. У різних сферах використовуються адаптовані моделі.

Модель EBM (5 Кроків). У клінічній медицині застосовується п'ятикрокова модель, яка описується як «вічне колесо вдосконалення» [19]:

1. Визначення клінічно релевантного питання.
2. Пошук найкращих доказів.
3. Критична оцінка доказів (ранжування їхньої сили).
4. Застосування доказів (інтеграція з експертизою та цінностями пацієнта).
5. Оцінка ефективності EBM.

Модель EBMgt (6 A's). У менеджменті часто використовується модель із шести кроків, сформульована Центром доказового менеджменту (CEBMa). Ця модель розширює клінічний підхід, додаючи ключовий етап [16]:

1. Запитати (Ask).
2. Отримати (Acquire).
3. Оцінити (Appraise).
4. Агрегувати (Aggregate) – синтез доказів із множинних джерел.
5. Застосувати (Apply).
6. Оцінити (Assess).

Включення кроку Агрегації є критичним для управління. На відміну від медицини, де докази можуть бути зосереджені в рандомізованих контрольованих дослідженнях (золотий стандарт у медицині та соціальних науках – метод експерименту та контролю), управлінські рішення вимагають синтезу знань із різномірних галузей (організаційна теорія, психологія, фінанси, внутрішні дані). Ця потреба у зведенні та зважуванні фрагментованих даних забезпечує, щоб менеджери приймали рішення не на основі ізольованого дослідження, а на основі всебічного огляду найкращих доступних знань.

Застосування EBP Policy (у публічному управлінні) до соціальних програм вимагає специфічних методологічних підходів. Методологія доказового управління та політики вимагає вбудованого механізму оцінки впливу, що тісно пов'язане з рамковим підходом витрати-вигоди.

Методологічна основа політики, що спирається на докази, зазвичай передбачає застосування комплексних дослідницьких підходів, зокрема рандомізованих контрольованих досліджень (РКД) [3]. Високоякісні дані, розвинені аналітичні компетенції та політична воля до використання науково обґрунтованої інформації є ключовими передумовами ефективності такого підходу [15].

Вважати політику «заснованою на доказах» можливо лише за наявності трьох умов. По-перше, повинні існувати порівняльні дані про результати впровадження певної політики у зіставленні з альтернативними варіантами. По-друге, обрана політика має отримувати підтвердження на основі цих доказів і відповідати визначеним пріоритетам суб'єкта, який її реалізує. По-третє, суб'єкт повинен мати можливість раціонально обґрунтувати свій вибір, надавши пояснення, що відображає як зміст доказів, так і їх зв'язок із власними ціннісними орієнтирами [14].

Таким чином, результативність політики, що базується на доказах, зумовлюється поєднанням достовірних емпіричних даних, належного рівня аналітичної підготовки та готовності політичних інститутів підтримувати рішення, сформовані на основі наукових знань.

У складних соціальних та управлінських сферах, таких як публічне управління, застосування лише кількісних ієрархій може бути недостатнім. Необхідно інтегрувати різні типи доказів.

Кількісні докази – це числові дані, отримані з адміністративних систем, державного нагляду чи рецензованих журналів [4]. Вони використовуються для вимірювання ефективності (наприклад, оцінки впливу).

Якісні докази – це нечислові дані, зібрані за допомогою інтерв'ю, спостережень чи фокус-груп. Вони мають вирішальне значення для розуміння контексту, механізмів впровадження та сприйняття політики, пояснюючи, чому певні результати були досягнуті. У політиці якісні та кількісні дані є взаємодоповнюючими і не завжди утворюють жорстку ієрархію. Якісні дані, зокрема, часто використовуються для створення переконливих наративів, які необхідні для впливу на політичних осіб, які приймають рішення [7].

Доказовий менеджмент (EBMgt) – це підхід, що наголошує на використанні науково досліджених даних та систематичних аналізів для інформування управлінських практик, відходячи від рішень, заснованих на припущеннях, інституційних традиціях або особистих думках менеджерів [10].

Впровадження EBMgt підтримується структурованим процесом із шести кроків. Цей підхід стимулює фінансування нових досліджень, спрямованих на надання керівникам надійних даних з різних полів, таких як організаційна психологія та структури. Зрештою, успішна інтеграція EBP призводить до покращених організаційних результатів, оскільки рішення є краще інформованими, а зміни ефективніше комунікуються через доказові історії успіху.

EBMgt охоплює важливі аспекти організаційного управління, дозволяючи менеджерам приймати стратегії, адаптовані до унікальної динаміки робочого місця. Основні сфери включають [18]:

- Розуміння психології співробітників.
- Оптимізація організаційної структури.
- Управління продуктивністю.

На відміну від EBM, EBMgt вимагає інтеграції двох основних типів доказів: зовнішніх наукових

даних (академічні дослідження) та внутрішніх організаційних даних (наприклад, HR-аналітика, показники ефективності). Для ефективного використання EBMgt організаціям необхідно розвивати аналітичну спроможність для збору та аналізу власних даних. Більше того, для зміни поведінки та прийняття ЕВР серед співробітників, організації повинні забезпечити широку підтримку (навчання, ресурси), демонструючи, що ЕВР є бажаним і пріоритетним підходом до надання послуг.

Доказове формування політики (ЕВР Policy) – це процес ухвалення рішень, який базується на науково обґрунтованих даних і фактах, що забезпечують ефективність та об'єктивність управлінських дій.

Ключові принципи ЕВР Policy, що забезпечують її відповідність [10]:

- Створення та збір суворих доказів щодо ефективності програм (включно з витратами та вигодами).

- Моніторинг виконання програм та використання оцінки впливу для вимірювання їхньої ефективності.

- Використання суворих доказів для покращення програм, масштабування успішних ініціатив та перенаправлення фінансування від не-ефективних програм.

- Заохочення інновацій та тестування нових підходів.

Цей підхід, хоча й вимагає суворої методології (тестування теорії, контрфактуальний аналіз, вимірювання впливу), сприяє кращому використанню коштів платників податків і допомагає досягти консенсусу, оскільки всі сторони можуть погодитися, що урядові послуги мають працювати добре.

Інтеграція доказів у публічне управління відбувається на різних етапах політики [12]:

- Збір Даних. Високоякісні дані, включно з адміністративною інформацією, є основою для суворих доказів.

- Аналіз Даних. Вибір дизайну аналізу (залежно від фінансування, часових рамок та питання) визначає, як докази будуть використовуватися.

- Використання Доказів. ЕВР може інформувати нові політики, покращувати існуючі програми або створювати стимули для використання доказів.

Доказові підходи призвели до значних глобальних покращень. Наприклад, у сфері освіти між 2000 та 2015 роками спостерігалось восьми-відсоткове збільшення чистого охоплення початковою школою та майже 50% скорочення кількості дітей, які не відвідують школу. Це свідчить про успішність ініціатив, заснованих на даних. Інші приклади включають використання наукових доказів при розробці нових політик охорони здоров'я замість ідеологічних переконань. Успішна інтеграція доказів була також продемонстрована у реформі результативно-орієнтованого бюджетування в Перу та впровадженні індексованого погодою сільськогосподарського страхування в Уганді [13].

Попри широке визнання доказового підходу (Evidence-Based Practice) як ефективного прак-

тичного методу у системі наукових досліджень, його застосування супроводжується низкою обмежень і методологічних викликів. Ці обмеження стосуються як доступності достовірних даних, так і можливостей їх практичного використання у складних соціальних контекстах [22].

По-перше, спостерігається дефіцит узгоджених доказів, оскільки для багатьох управлінських або освітніх ситуацій бракує послідовних, валідних та релевантних досліджень, особливо у сферах, що швидко змінюються або мають високий рівень невизначеності.

По-друге, універсальність наукових результатів часто є обмеженою: дані, отримані на рівні великих вибірок (наприклад, у межах метааналізів), не завжди адекватно відображають унікальні особливості окремих інституцій чи соціальних систем, що знижує точність практичного застосування рекомендацій.

По-третє, обмежені ресурси та компетентності фахівців становлять суттєву перешкоду. Реалізація ЕВР вимагає від управлінців і педагогів володіння навичками критичного мислення, аналітичної оцінки досліджень і розуміння меж наукової невизначеності. У результаті рішення часто ухвалюються на основі найкращих доступних доказів, які потребують поєднання наукового аналізу з професійним судженням.

Враховуючи зазначені обмеження, важливо визначити напрями вдосконалення практичного застосування evidence-based підходу у наукових дослідженнях сфер менеджменту та публічного управління. Передусім, необхідно посилити інституційні механізми накопичення та систематизації доказів, створюючи відкриті бази даних досліджень, практик та індикаторів ефективності політик. Це забезпечить доступ менеджерів та управлінців до достовірної, актуальної та структурованої інформації, зменшуючи ризики прийняття рішень на основі фрагментарних або застарілих даних.

Другою рекомендацією є розвиток компетентностей менеджерів та управлінців у сфері аналітики та критичного мислення. Формування навичок оцінки достовірності джерел, розуміння методології досліджень і вміння інтерпретувати статистичні дані має стати невід'ємною частиною професійної підготовки керівників у публічному та приватному секторах.

Третім важливим напрямом є інституціоналізація партнерства між наукою, освітою та практикою управління. Співпраця університетів, дослідницьких центрів і органів влади дозволяє не лише транслювати результати досліджень у реальну практику, а й формувати замовлення на наукові дослідження відповідно до суспільних потреб.

Крім того, доцільним є впровадження механізмів зворотного зв'язку, які дозволяють оцінювати ефективність реалізованих управлінських рішень та коригувати стратегії на основі отриманих результатів. Такий підхід формує культуру постійного вдосконалення і сприяє зміцненню довіри до системи прийняття рішень.

Висновки. Упровадження Evidence-Based методології у сферу менеджменту та публічного управління є закономірним етапом еволюції сучасної управлінської науки. Вона формує нову парадигму прийняття рішень, що ґрунтується на достовірних емпіричних даних, аналітичних висновках і професійному судженні, а не лише на інтуїції чи політичній доцільності.

Застосування доказового підходу сприяє підвищенню ефективності управлінських процесів завдяки інтеграції результатів наукових досліджень, кращих практик та статистичних доказів у практику прийняття рішень. Для менеджменту це означає формування системи управління, заснованої на вимірюваних показниках результативності, інституційному навчанні та адаптивності організації. У публічному управлінні Evidence-Based підхід забезпечує прозорість, підзвітність та легітимність політичних рішень, посилюючи зв'язок між наукою, політикою та суспільством.

Водночас ефективна реалізація цієї методології вимагає інституційної підтримки, розвитку аналітичних компетентностей управлінців, а також створення механізмів накопичення, синтезу й оцінки доказів. Лише за наявності таких умов доказове управління може стати реальним інструментом підвищення якості управлінських рішень і зміцнення довіри громадян до управлінських інституцій.

Бібліографічний список:

1. Самсонов В.В., Сільвестров А.М., Тачиніна О.М. Методологія наукових досліджень та приклади її використання: навчальний посібник. Київ : НУХТ, 2022. 385 с.
2. Bartgis J., Bigfoot D. Evidence-based practices + practice-based evidence. *National Council of Urban Indian Health*. 2010. URL: <https://ncuih.org/ebp-pbe/>
3. Baron, J. A Brief History of Evidence-Based Policy. *The Annals of the American Academy of Political and Social Science*. 2018. Vol. 678 (1). Pp. 40–50. DOI: <https://doi.org/10.1177/000271621876312>
4. Brownson R.C., Chiqui J.F., Stamatakis K.A.. Understanding Evidence-Based Public Health Policy. *American Journal of Public Health*. 2009. No. 9. Pp. 1576–1583. DOI: <https://doi.org/10.2105/AJPH.2008.156224>
5. Cochrane A.L. Effectiveness and Efficiency. Random Reflections on Health Services. London: Nuffield Provincial Hospitals Trust. 1972.
6. Components of Evidence-Based Practice. American Physical Therapy Association. 2020. URL: <https://www.apta.org/patient-care/evidence-based-practice-resources/components-of-evidence-based-practice>
7. Court J., Sutcliffe S. Evidence-Based Policymaking: What is it? How does it work? What relevance for developing countries? 2005. URL: <https://cdn.odi.org/media/documents/3683.pdf>
8. David H. Hargreaves. Teaching as a research-based profession: possibilities and prospects. 1996 URL: <https://epi.ioe.ac.uk/cms/Portals/0/PDF%20reviews%20and%20summaries/TTA%20Hargreaves%20lecture.pdf>
9. Every Student Succeeds Act (ESSA). LAWS FOR PRESCHOOL TO GRADE 12 EDUCATION. U.S. Department of Education. 2015. URL: <https://www.ed.gov/laws-and-policy/laws-preschool-grade-12-education/every-student-succeeds-act-essa>
10. Evidence-based Management in Business. EBSCO Knowledge Advantage. 2021. URL: <https://www.ebsco.com/research-starters/religion-and-philosophy/evidence-based-management-business#full-article>
11. Evidence-Based Medicine: Understanding the Hierarchy and Importance. August, 27, 2024. URL: <https://medsearchsolution.com/evidence-based-medicine-hierarchy/>
12. Evidence-Based Policymaking Primer. 2019. URL: <https://bipartisanpolicy.org/wp-content/uploads/2019/03/Evidence-Based-Policymaking-Primer.pdf>
13. Evidence-informed policymaking: A conceptual framework. 2025. URL: https://www.grtd.fcdo.gov.uk/wp-content/uploads/2025/05/RCC_EIPM_Framework_narrative.pdf
14. Gade C. When is it justified to claim that a practice or policy is evidence-based? Reflections on evidence and preferences. *Evidence & Policy*. 2023. Vol. 20 (2). Pp. 244–253. DOI: <https://doi.org/10.1332/174426421X16905606522863>
15. Head B. 2 Evidence-based policy: principles and requirements. *Strengthening Evidence Based Policy in the Australian Federation: Roundtable Proceedings*. 2010. Vol. 1. Productivity Commission. pp. 13–26. URL: https://www.academia.edu/57983103/2_Evidence_based_policy_principles_and_requirements
16. Martelli P.F, Hayirli T.C. Three perspectives on evidence-based management: rank, fit, variety. *Management Decision*. 2018. Vol. 56 No. 10 pp. 2085–2100. DOI: <https://doi.org/10.1108/MD-09-2017-0920>
17. Pfeffer J., Sutton R. Hard Facts, Dangerous Half-Truths And Total Nonsense: Profiting From Evidence-Based Management (first ed.). 2006. DOI: <https://doi.org/10.1108/10878570610652617>
18. Rafat Al-Akhali. A guide to evidence based policymaking. *Apolitical*. 2020. URL: <https://apolitical.co/solution-articles/en/using-evidence-better-policymaking>
19. Tenny S., Matthew A. Varacallo. Evidence-Based Medicine. *StatPearls Publishing LLC*. 2024. URL: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK470182/>
20. The Scientific Process. URL: <https://www.amnh.org/explore/videos/the-scientific-process>
21. What is the Difference Between Evidence-Based vs Research-Based IEP Interventions? By Lisa Lightener for A Day in our shoes. 2024. URL: <https://adayinourshoes.com/evidence-based-vs-research-based/>
22. What are the limitations of evidence based practice? *Center for Evidence-Based Management (CEBMA)*. URL: <https://cebma.org/resources/frequently-asked-questions/what-are-the-limitations-of-evidence-based-practice/>

References:

1. Samsonov, V. V., Silvestrov, A. M. & Tachynina, O. M. (2022). Metodolohiia naukovykh doslidzhen ta pryklady yii vykorystannia: navchalnyi posibnyk. [Methodology of scientific research and examples of its use: Education. manual.]. Kyiv: NUKhT, 385 p.
2. Bartgis, J. & Bigfoot, D. (2010). Evidence-based practices + practice-based evidence. *National Council of Urban Indian Health*. Available at: <https://ncuih.org/ebp-pbe/>
3. Baron, J. (2018). A Brief History of Evidence-Based Policy. *The Annals of the American Academy of Political and Social Science*. Vol. 678 (1). Pp. 40–50. DOI: <https://doi.org/10.1177/000271621876312>
4. Brownson, R. C., Chiqui, J. F., and Stamatakis, K. A. (2009). Understanding Evidence-Based Public Health Policy. *American Journal of Public Health*. No. 9. Pp. 1576–1583. DOI: <https://doi.org/10.2105/AJPH.2008.156224>
5. Cochrane, A.L. (1972). Effectiveness and Efficiency. Random Reflections on Health Services. London: Nuffield Provincial Hospitals Trust.
6. Components of Evidence-Based Practice (2020). American Physical Therapy Association. Available at: <https://www.apta.org/patient-care/evidence-based-practice-resources/components-of-evidence-based-practice>

7. Court, J. & Sutcliffe, S. (2005). Evidence-Based Policymaking: What is it? How does it work? What relevance for developing countries? Available at: <https://cdn.odi.org/media/documents/3683.pdf>
8. Hargreaves, David H. (1996), Teaching as a research-based profession: possibilities and prospects. Available at: <https://eppi.ioe.ac.uk/cms/Portals/0/PDF%20reviews%20and%20summaries/TTA%20Hargreaves%20lecture.pdf>
9. Every Student Succeeds Act (ESSA) (2015). LAWS FOR PRESCHOOL TO GRADE 12 EDUCATION. U.S. Department of Education. Available at: <https://www.ed.gov/laws-and-policy/laws-preschool-grade-12-education/every-student-succeeds-act-essa>
10. Evidence-based Management in Business (2021). EBSCO Knowledge Advantage. Available at: <https://www.ebsco.com/research-starters/religion-and-philosophy/evidence-based-management-business#full-article>
11. Evidence-Based Medicine: Understanding the Hierarchy and Importance. (2024). Available at: <https://medsearchsolution.com/evidence-based-medicine-hierarchy/>
12. Evidence-Based Policymaking Primer (2019). Available at: <https://bipartisanpolicy.org/wp-content/uploads/2019/03/Evidence-Based-Policymaking-Primer.pdf>
13. Evidence-informed policymaking: A conceptual framework (2025). Available at: https://www.grtd.fcdo.gov.uk/wp-content/uploads/2025/05/RCC_EIPM_Framework_narrative.pdf
14. Gade, C. (2023). When is it justified to claim that a practice or policy is evidence-based? Reflections on evidence and preferences. *Evidence & Policy*. Vol. 20 (2). Pp. 244–253. DOI: <https://doi.org/10.1332/174426421X16905606522863>
15. Head, B. (2010). 2 Evidence-based policy: principles and requirements. *Strengthening Evidence Based Policy in the Australian Federation: Roundtable Proceedings*. Vol. 1. Productivity Commission. pp. 13–26. Available at: https://www.academia.edu/57983103/2_Evidence_based_policy_principles_and_requirements
16. Martelli, PF & Hayirli, TC. (2018). Three perspectives on evidence-based management: rank, fit, variety. *Management Decision*, Vol. 56 No. 10 pp. 2085–2100. DOI: <https://doi.org/10.1108/MD-09-2017-0920>
17. Pfeffer, J. & Sutton, R. (2006). Hard Facts, Dangerous Half-Truths And Total Nonsense: Profiting From Evidence-Based Management (first ed.). DOI: <https://doi.org/10.1108/10878570610652617>
18. Rafat Al-Akhali. (2020). A guide to evidence based policymaking. *Apolitical*. Available at: <https://apolitical.co/solution-articles/en/using-evidence-better-policymaking>
19. Tenny, S., & Matthew A. Varacallo. (2024). Evidence-Based Medicine. *StatPearls Publishing LLC*. Available at: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK470182/>
20. The Scientific Process. Available at: <https://www.amnh.org/explore/videos/the-scientific-process>
21. What is the Difference Between Evidence-Based vs Research-Based IEP Interventions? (2024). By Lisa Lightener for A Day in our shoes. Available at: <https://adayinourshoes.com/evidence-based-vs-research-based/>
22. What are the limitations of evidence based practice? *Center for Evidence-Based Management (CEBMA)*. Available at: <https://cebma.org/resources/frequently-asked-questions/what-are-the-limitations-of-evidence-based-practice/>

Стаття надійшла: 14.11.2025

Стаття прийнята: 12.12.2025

Стаття опублікована: 26.12.2025